

Pedro Almodóvar

Son Rüya

—
Çeviren
Süleyman
Doğru
—

—
Dünya
Edebiyatı
Öykü
—

“Dizginsiz ve cüretkâr hikâyeler anlatma sanatında tam bir maestro.”

Le Quotidien du Cinema

“Bulunmuş hazine, koleksiyoncu parçası, dâhi bir hayal gücünün ışıltılarının parıldadığı bir imgeler albümü.”

Sabina Urraca

“Almodóvar’ın nesri filmleri kadar ustaca ve dâhiyane. [...] Tabiri caizse kıvılcımlar saçan ve elbette ki daha sert bir Warhol gibi.”

The Times

“Yazarlık tarafı da olan sinema yönetmenlerinin sevenlerine bir uyarı. O Woody Allen değil, hele hele Werner Herzog hiç değil, o daha ziyade mizah duygusu çok güçlü bir William Burroughs: o Pedro Almodóvar.”

Buchkritik-Deutschlandfunk Kultur

“Almodóvar insani tutkuları hayatın gizemli mantığı kapsamında ele almak için onlara mütevazı ve zekice bakan birinin dikkatiyle ruhumuzun bütün renk spektrumunu –keder, hüzn, şefkat, özlem, mutluluk, huzursuzluk, zapt edilemez iletişim kurma güdüsü, sessizliğin hüsrânı– ziyaret ediyor.”

Antonio Tabucchi

Pedro Almod var (Calzada de Calatrava, 1949), Luis Bu uel'den bu yana dünyada en çok ilgi gören İspanyol sinema yönetmeni, senarist ve yapım ı. Filmografisi yirmi dört filminden oluşuyor. Aralarında iki Oscar, iki Altın Küre, bir Altın Aslan, iki Cannes Film Festivali  d l  ve altı Goya'nın da bulunduğu başlıca uluslararası ödüllerin sahibi oldu. *Fuego en las entra as* (1981) isimli kısa romanın ve lavabolar kahramanının canlandırı ı kroniklerden oluşan *Patty Diphusa*'nın (1991) yazarı. *Son Rüya* (2023) onun ilk öykü kitabı.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTABI

Patty Diphusa Bir Almodóvar Hikâyesi

SON RÜYA

Orijinal adı: El último sueño

© 2023, Pedro Almodóvar

Yazan: Pedro Almodóvar

İspanyolca aslından çeviren: Süleyman Doğru

Yayına hazırlayan: Aslı Güneş

Türkçe yayın hakları: © 2026 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Şubat 2026 / ISBN 978-625-5683-93-9

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Taylan Polat

Sayfa uygulama: Yeşim Ercan Aydın

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Son Rüya

Pedro Almodóvar

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

İspanyolca Aslından Çeviren:

Süleyman Doğru

İçindekiler

Giriş	13
Ziyaret	19
Çok Fazla Cinsiyet Değişimi	42
Ayna Töreni.....	59
Juana; Çatlak Güzel.....	79
Son Rüya	101
Miguel'in Hayatı ve Ölümü	107
Bir Seks Sembolünün İtirafları.....	130
Tatsız Noel.....	146
Elveda, Volkan.....	166
Kefaret	172
Boş Bir Günün Hatırası.....	190
Kötü Bir Roman	201

Lola García, kardeşim Agustín ve Jonás Peiró'ya

Ve onları hiç kimseyle paylaşamayan kişi için çok değerli anların anlatılarını da içeriyorlardı. Konferanslarına katılan ya da bir konserde karşılaştığı delikanlılara kaçamak bakışlar. Bazen karşılıklı ve yoğunluğundan ötürü yanlış anlaşılması imkânsız bakışlar. Halka açık etkinliklerde takdir edilip saygı görmenin keyfini çıkarsa da, oraya çektiği büyük kalabalıklara müteşekkir olsa da her zaman hatırladığı o tesadüfi, sessiz ve kaçamak göz göze gelişlerdi. Bir bakışın gizli enerjisiyle aktarılmış mesajın günlüklerinde kendine yer bulmaması tahayyül edilemezdi.

COLM TÓIBÍN, *Sihirbaz*. Bir Thomas Mann Biyografisi

Giriş

Bana birçok kez otobiyografimi yazmamı önerdiler; her seferinde reddettim. Otobiyografimin bir başkası tarafından yazılması da teklif edildi ama kişilik olarak, yalnızca benden bahseden bir kitap görmeye karşı bir tür alerji duymayı sürdürüyorum. Hayatımda hiç günlük tutmadım, zira ne zaman tutmaya kalksam ikinci sayfaya geçemedim; bu anlamda bu kitap benim ilk tutarsızlığımı gözler önüne seriyor. En doğrusu onu parçalı bir otobiyografi olarak tanımlamak olabilir: eksik ve biraz da muammalı. Kitabın sonuna ulaşan okur, bir bütün olarak değerlendirdiğinde, hem bir sinemacı ve öykü anlatıcı olarak benim hakkımda hem de hayatımdaki kimi unsurların diğerlerine karışma biçimi hakkında olabildiğince çok şey öğrenecek. Fakat biraz önce, asla bir günlük tutamadığıma dair yazdıklarımda başka tutarsızlıklar da var, zira bu kitapta yer alan dört metin bunun aksini kanıtlıyor: Annemin ölümünden bahseden öykü, Tepoztlán'da Chavela'yı ziyaretim, boş bir günün kroniği ve "Kötü Bir Roman." Bu dört metin kendi hayatımı yaşarken, arada en ufak bir mesafe olmadan yakalanmış anlar. Bu anlatı (ben tür ayrımı yapmadan hepsine anlatı diyorum) derlemesi, yazdığım, filme çektiğim ve bizzat yaşadığım şeyler arasındaki yakın ilişkiyi gözler önüne seriyor.

Daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış bu anlatılar Lola García tarafından bir yığın halinde arşivleniyordu. Lola bu işte ve daha birçok konuda benim yardımcım. Sayısız taşınmamın yarattığı kaostan kurtardığı eski mavi klasörleri bulup çıkararak bu metinleri derlemişti. O ve Jaume Bonfill bu yazıların tozunu almaya karar verdiler. Ben ise onları yazdığımдан beri okumamıştım; Lola arşivlemiş, ben unutmuştum. Gelip bir göz atmamı önermeseydi onlarca yıl sonra onları okumak aklıma dahi gelmezdi. Lola, yazdıklarımı yeniden okuduğumda tepkimin nasıl olacağını görmek için, aralarından bazılarını bir ölçüte göre seçti. *Garip Bir Yaşam Tarzı*'nın ön prodüksiyonuyla postprodüksiyonu arasındaki seyrek anlarda bu metinleri okuyarak oyalandım. Onlara hiç dokunmadım; çünkü beni ilgilendiren hatırlamaktı, yaşandıkları anda nasıl yazıldıklarını anımsamak ve iki bakalorya sınavını geçip liseden mezun olduğumdan beri hayatımın ve beni çevreleyen her şeyin nasıl değiştiğini teyit etmek.

Çocukluğumdan beri kendimi yazar bildim ve her zaman yazdım. Emin olduğum bir şey varsa edebiyata meylim; emin olmadığım bir şey varsa o da bu konudaki başarımdır. Edebiyat ve yazma tutkumdan bahsettiğim iki anlatı var (1967-1970 arası kimi akşamlar yazdığım “Miguel’in Yaşamı ve Ölümü” ile bu yıl yazdığım “Kötü Bir Roman”).

Yazdıklarımın bazılarıyla barıştım, onları nasıl ve nerede yazdığımı hatırladım. Kendimi Madrigalejos’taki aile evimizin avlusunda, derisi yüzülmüş bir tavşanın en iğrençlerinden bir sinekkapanı gibi ipten sarktığı asmanın altında, Olivetti daktiloyla “Miguel’in Yaşamı ve Ölümü”nü yazarken görüyorum. Ya da yetmişli yılların başında Telefónica’nın bürosunda, elimdeki işler biter bitmez gizlice yazarken. Ya

da, elbette, yaşadığım farklı evlerde bir pencerenin önünde yazarken.

Bu anlatılar sinematografik çalışmalarımın bir tamamlayıcısı: Bazen yaşadığım o anın anlık yansıması olarak işime yaradılar, bazen yıllar sonra filme dönüştüler (*Kötü Eğitim* ile *Acı ve Zafer*'in bazı bölümleri) ya da gelecekte bunu yapacaklar.

Hepsi başlangıç metinleri (o aşamayı henüz bitmiş saymıyorum) ve birçoğu can sıkıntısından kaçmak için doğuyor.

1979'da, Patty Diphusa adında, her anlamda aşırı davranışları olan bir kişilik yaratıyorum ("Bir Seks Sembolünün İtirafı") ve yeni yüzyıla ilk yetimlik günümün kroniğiyle başlıyorum ("Son Rüya") ve diyebilirim ki ondan sonraki bütün yazılarda (sesi silinmez bir biçimde filmlerimin birçoğunda duyulan Chavela hakkında bir *set piece*¹ ekleme hakkını kendimde gördüğüm "Tatsız Noel" de dahil olmak üzere) bakışlarımı kendime yöneltiyorum ve "Elveda, Volkan", "Boş Bir Günün Hatırası" ve "Kötü Bir Roman"da, hakkında yazdığım yeni bir kişiliğe dönüşüyorum. Bu yeni kişilik, yani kendim, onunla aynı kişiyi oluştursak da, Patty'nin tam zıttı. Bu yeni yüzyılda ben daha hüznümlü, daha iç karartıcı, daha melankolik, daha kuşkucu, daha güvensiz ve daha çok korkuları olan birine dönüşüyorum; esin kaynağımı bulduğum yer de orası. Bunun kanıtı, yaptığım filmler, özellikle de şu son altı yıldakiler.

Hepsi bu kitapta; ayrıca şunu da fark ediyorum ki, yetmişlerin başında Madrid'e yeni geldiğimde, ben daha o zaman ileride dönüşeceğim kişiydim: "Ziyaret" 2004'te *Kötü Eğitim*'e dönüştü ve eğer param olsaydı "Juana, Çatlak Güzel" ya da "Ayna Töreni" ile yönetmenliğe daha o zaman başlar, daha sonra yaptığım filmleri yaparak devam ederdim.

1. (İng.) Doğal sahne dekoru. (ç.n.)

Fakat Madrid'e gelişimden önce, 1967-70 arasında yazılmış bazı anlatılar da var: "Kefaret" ve yukarıda sözünü ettiğim "Miguel'in Yaşamı ve Ölümü." Her ikisinde de, bir taraftan liseyi henüz bırakmış olmamı, diğer taraftan gençlik bunalımını, köyde kapana kısılmış halde yaşamaya devam etme korkusunu ve bir an önce oradan kaçıp Madrid'e gelme ihtiyacını kabul ediyorum (o üç yılı ailemle birlikte Cáceres vilayetinin Madrigalejos köyünde geçirdim).

Anlatıları yazdığım günkü halinde bırakmaya çalıştım ama "Miguel'in Yaşamı ve Ölümü" için bunu söyleyemem çünkü göz atma arzusuna direnemeyip onu elden geçirdiğimi kabul ediyorum; tarzı bana aşırı kuralcı geliyordu; bu yüzden özgün tadına saygı göstererek biraz düzelttim. Elli yılı aşkın bir süre sonra okuması beni şaşırtan öykülerden biri oldu. Anlatının etrafında döndüğü fikri mükemmelen hatırlıyordum: Yaşamı tersine doğru anlatmak. Metnin özü ve iznim olursa, özgün tarafı buydu. Onlarca yıl sonra Benjamin Button'ı izlerken benden kopya çektiklerini düşündüm. Öykü kendi içinde çok bildik bir şey ve benim o zamanki son derece kısıtlı yaşam yoluma tekabül ediyor. Önemli olan fikirdi. Bugün okuyunca, öykünün öncelikle hafızadan ve zamanın geçişi karşısındaki âcizlikten bahsettiğini fark ediyorum. Kuşkusuz bu konuları düşünerek yazmış ama sonra unutmuşum ve bu beni hayrete düşürüyor. Dini eğitim yetmişli yıllarda yazılmış öykülerin tümünde hâlâ kendini belli ediyor.

Radikal değişiklik 1979'da Patty Diphusa'nın yaratımıyla ortaya çıkıyor; bu kişilik hakkında yetmişli yılların sonundaki büyük çalkantıdan önce ya da sonra yazamazdım. Kendimi daktilonun üzerinde, her şeyi yaparken, yaşarken ve baş döndürücü bir hızda yazarken gözümün önüne getirdim. Yüzyılı

“Son Rüya” ile yani ilk yetimlik günümle bitiriyorum; bu kısa kroniği de kitaba eklemek istedim çünkü onun beş sayfası bugüne dek yazdığım en güzel şeylerin arasında. Bu, büyük bir yazar olduğumu göstermiyor, eğer bu kalibrede en azından iki yüz sayfa yazmayı başarsaydım o zaman kendimi öyle görebilirdim. “Son Rüya”yı yazabilmem için annemin ölmesi gerekti.

Kötü Eğitim ve onun “Ziyaret” ile ilişkisi dışında, filmlerimde görülen ve onlara şekil veren temaların çoğu bu metinlerde yer alıyor. Onlardan biri Cocteau’nun insani sesine yönelik takıntı: *Arzunun Kanunu*’nda görülüyor ve *Sinir Krizinin Eşiğindeki Kadınlar*’ın kökeninde yer alıyordu; sonra *Kırık Kucaklaşmalar*’da tekrar ortaya çıktı ve en sonunda iki yıl önce Tilda Swinton’la *İnsan Sesi*’ne dönüştü. Aynı şekilde “Çok Fazla Cinsiyet Değişimi”nde de *Annem Hakkında Her Şey*’in kilit unsurlarından birini teşkil eden eklektizmden, sadece cinsiyetlerin değil, beni etkileyen eserlerin de karışımından bahsediyorum: Cocteau’nun monoloğunun yanı sıra ondan Tennessee Williams’ın *Arzu Tramvayı* (bu arada yapım şirketimin ismi Deseo [arzu]) ve John Cassavetes’in *Açılış Gecesi* filmlerini de yaptılar. Ellerime düşen ya da gözlerimin önünden geçen her şeyi kendime mal ettim ve sonra onları sanki kendime ait bir şeymiş gibi birbirine karıştırdım ama hiçbir zaman “Çok Fazla Cinsiyet Değişimi”ndeki León’un sınırlarına ulaşamadım.

Sinemacı olarak postmodern patlamanın tam ortasında doğuyorum: Dört bir yandan fikirler yağıyor; bütün tarzlar ve dönemler bir arada yaşıyor, ne cinsiyet ne de milliyetlere yönelik bir önyargı var; ortada piyasa diye bir şey de yok, sadece yaşama ve bir şeyler yapma isteği var. Benim gibi, dünyayı yalayıp yutmak isteyen biri için bu, ideal bir kültür çorbasıydı.

İlk çocukluğumun geçtiği La Mancha'nın avlularında ya da Rockola'nın karanlık salonunda; Salezyenlerin bir hapishane-okulunda geçen ikinci çocukluğumun, gerektiğinde en kasvetli bölgelerinde durarak esinlenebiliyordum. Çalkantılı ve ısıltılı yıllar; zira koro solisti olarak şarkı söylediğim Latince ayinler Salezyen dehşetinin film müziği gibiydi (*Acı ve Zafer*).

Şimdi oraların benim oluştuğum üç yer olduğunu söyleyebilirim: Kadınların danteller yaptığı, şarkılar söylediği ve bütün köyü eleştirdiği La Mancha'nın avluları; 1977'den 1990'a kadar Madrid'in infilak edici ve özgür geceleri; altmışların başında Salezyenlerden aldığım karanlık dini eğitim. Bütün bunlar, kimi başka şeylerle birlikte iç içe geçmiş halde bu kitapta yer alıyor: Deseo sadece filmlerimin yapım şirketi değil, aynı zamanda, bir boleronun sözlerinin kahramanlarıymışız gibi, tabi olunması gereken çılgınlık, vahiy ve yasa.

Ziyaret

Extremadura bölgesindeki küçük bir şehrin sokaklarında yürüyen yirmi beş yaşlarında bir kadın tuhaf görüntüsüyle gelen geçenlerin dikkatini çekiyor. Kuşluk vakti ve zaten çok dikkat çekici olan kıyafeti güneş altında daha da uygunsuz görünüyor. Ama o, şaşkın yayaların bakışlarından etkilenmeden, kayıtsızca yürüyor. Genç kadın, eski ve özenle hazırlanmış bir planı yerine getiriyormuşçasına, kendinden çok emin bir şekilde ilerliyor. Giysisi, şapkası ve diğer aksesuarları *Şeytan Bir Kadındır'* da kendisine ve César Romero'ya pasaport vermesi için üst düzey bir devlet memurunu baştan çıkarmaya çalışan Marlene Dietrich'inkilerin aynısı. Bu kadının hareketleri bir çağrışımdan ziyade meşhur yıldızınkilerin tıpatıp kopyası. Bu gösterişli ve geçmişe ait görüntü, küçük bir şehir ortamında tamamen gerçekdışı ve şaşkınlık uyandırıcı geliyor.

Genç kadın Salezyen papazlara ait bir okulun önünde duruyor ve biraz önce sokakta yürürken sergilediği aynı kendinden emin tavırla binanın kapısından giriyor. Davranışında en ufak bir şüphe kırıntısına rastlanmıyor, oraları çok iyi biliyor-muş gibi hareket ediyor. Kapıcı kulübesinden çıkan bir papaz, yüzünde şaşkınlık ifadesiyle ona yaklaşıyor:

“Ne arzu etmiştiniz, senyorita?” diye canı sıkkın bir tonda soruyor.

"Ben annemden çok şey öğrendim ama ne o ne de ben bunun farkına vardık. Mesela işim için temel bir şey öğrendim: Kurgu ile gerçeklik arasındaki farkı ve gerçekliğin, hayatı kolaylaştırmak için kurguyla tamamlanmaya nasıl ihtiyaç duyduğunu."

Bu, bir otobiyografi değil; ama ondan kaçarken yazılmış bir kitap.

Pedro Almodóvar, *Son Rüya*'da sinemasını besleyen hayaletleri, saplantıları ve hikâye kırıntılarını bu kez okurunu şaşırtmak için serbest bırakıyor. 1960'ların sonlarından bugüne uzanan on iki metin; anı ile kurmaca, itiraf ile parodi, gotik ile komedi arasında dolaşan bir anlatı labirenti kuruyor. Tıpkı filmlerindeki gibi, duygunun ölçüyü taşırdığı, arzusunun anlatıyı yönlendirdiği bu dünyada annenin ölümüyle yüzleşiliyor; pişman bir vampir sahneye çıkıyor; Mesih ile hırsız Barabbas arasında beklenmedik bir aşk filizleniyor; "Uyuyan Güzeli" tekinsiz bir biçimde yeniden yazılıyor; Benjamin Button'ın öncülü sayılabilecek Miguel'in yaşamı tersine doğru akıyor.

Bazı hikâyeler hiç çekilmemiş Almodóvar filmleri gibi; bazılarıysa kameranın yakalayamayacağı kadar çıplak, kırılgan ve çılgın.

Son Rüya, melodramla itirafın, arzuyla hafızanın iç içe geçtiği parçalı bir iç dünya kaydı; bir hayatın değil, bir hayal gücünün günlüğü.

